

סוכה פרק ראשון סוכה

גמ א ב ג מיי פ"ה
מהלכות סוכה הלכה
יב סג עין מג עוש"ע
א"ח ס"י מרכו סוף א':
ס ד ה מ"י עס הלכה כב
סג עס עוש"ע א"ח
ס"י מרכת סוף א':

רבינו הגאון

מתני' העושה סוכתו תחת
האילן כאילו עשאה בתוך
הבית ופסולה. אוקימנא
באילן שצלתו מרובה
מחמתו. מפני שהיא
כסוכה תחת הסוכה, אבל
אם היה [אילן] שחמתו
מרובה מצלתו, שאינו
חשוב כסוכה, וחתך [את]
הגוף הנתון על גבי הסכך
כשרה. כיצא בו הדלה
עליה [פי' על הסוכה]
את הגפן ואת הדלעת
ואת הקיסוס, וסיכך על
גבן פסולה, דמצטרף סכך
פסול, [פי'] זה הגפן
והדלעת והקיסוס, בהרי
סכך כשר [של סוכה]
לפיכך פסולה. אם קצצן
כשרה ואת הדלעת,
ולא גוררין היכא דקצצן
אטו [היכא] דלא קצצו.
סוכה על גבי סוכה כו'. תנו
רבנן בסוכות תשבו, בסכת
חסר כתיב, דמשמע סוכה
אחת ולא שתי, מיכן
אמרו לא בסוכה שעל גבי
סוכה ולא בסוכה שתחת
האילן ולא בסוכה שבתוך
הבית. אמר ר' ירמיה
פעמים ששתיהן כשרות
פעמים ששתיהן פסולות
פעמים שהתחתונה
כשרה והעליונה פסולה
פעמים שהעליונה כשרה
והתחתונה פסולה. וכולן
פשוטות הן.

הא קא מצטרף סכך פסול בהדי סכך כשר. לפי שהאילן מחובר
ובעין דבר תלוש דומיא לפסולת גורן ויקצ ולא הסוכה
שחתת האילן מסוככת כראוי שלתה מרובה מחמתה לאו מיסתבר
שתיפסל משום צירוף סכך פסול כיון דכי שקלת ליה לפסול אכתי
למה מרובה אלא מחמת הפסול איירי והא
דלא משני כגון דבלאו פסול למה
מרובה משום דא"כ מאי למימרא
השתא נמי דמשני בשחבטן קא
פריך מאי למימרא ומדע דגבי מקרה
סוכתו בשפודין או בצרוכות המטה
מכשירין לקמן (דף טו.) צ"ש ריזח
ביניהן כמותן ואע"ג דלא מהני זהו
חבטה לבטל צרוב כיון דמינכרין ולא
מייערבין דהאי למודיה קאי (ס) ולא אמרי'
דמפסול משום מצטרף סכך פסול
דכיון דכי שקלת ליה סגי בכשר ועוד
אמרינן לעיל (דף טז.) היתה גבוהה
מעשרים והוצין יורדין לתוך עשרים
אם למה מרובה מחמתה כשרה
והיא דאמרינן בסמוך תחתונה כשרה
ועליונה פסולה כגון שהתחתונה
למה מרובה מחמתה והעליונה
חמתה מרובה מלמה וקיימי תרוייהו
בתוך עשרים דמשמע הא קיימא
עליונה למעלה מעשרים תחתונה נמי
פסולה משום דמצטרף סכך פסול
צדי סכך כשר התם מייירי כשאין
התחתונה למה מרובה אלא מחמת
עליונה וכי האי גוונא הוה מצי
לאשכוחי שמהן פסולות אי קיימא
עליונה למעלה מעשרים אלא דמשכח
לה שפיר וא"ת כיון דאין תחתונה
למה מרובה אלא מחמת עליונה
אמאי כשרה הא לקמן צ"ש הישן
(דף כג.) אמרינן סוכה המדובלת
כשרה ומפרש שמואל בגמרא קנה
עולה קנה יורד וקאמר צ"ש לא שנו
אלא שאין צין זה לזה שלשה אבל יש
צין זה לזה ג' פסולה וי"ל דהא אמר
רבה התם דאפילו יש צין זה לזה
שלשה אם ש' בגגו טפח אמרינן חבטו
רמי ורבינו תס מפרש דלמעלה
מעשרים לא חשיב סכך פסול מאחר
שאין הפסול אלא מחמת גובה שקשה
לו הא דקאמרינן תחתונה כשרה
ועליונה פסולה איצטריך ליה מהו
דמימא נצטרף סכך פסול צדי סכך
כשר שדחך בקונטרס לפרש דאע"ג
דקיימא עליונה בתוך כ' מהו דמימא

מתני' כאילו עשאה בתוך הבית סוכה על גבי סוכה
התחתונה פסולה. דשני סככין יש לה וקרא פסול סוכה תחת סוכה
דלקמן: **אם אין דיורין.** בגמרא [י.] מפרש לה: **גמ' למה לי למיתני**
כאילו עשאה בתוך הבית. מההוא קרא דנפקא לן תוך הבית נפקא
לן תחת האילן ולמה לי למיתני הא
בהאין: **הא קא מצטרף סכך פסול.**
מחבר סכך פסול הוא דכתיב
(דברים טו) צאספך מגרנך ומיקצך
ממה שאתה מאסף מגרנך עשה
סוכתך בפסולת גורן כגון קשין
וצפסולת יקב כגון אשכולות ריקניות
וחמורות אלמא תלוש צעין ומהני כל
האילן ללל הסכך להשלים למה
של סוכה: **בשחבטן.** השפיל ענפיו
למטה מעורדין עס סכך כשר ואין
נראין צעין וסכך כשר רבה עליו
ומצטלה דמדאורייתא כל מיני צטל
צרוצא כדמתן צמתני' (לקמן דף יא.)
אם היה סיכוך מרובה מהן כשרה:
מאי למימרא. למה ליה לרבא
למימרא כשרה ולמתניתין למה ליה
למימרא כאילו עשאה בתוך הבית
לאשמועינן דלא פסול אלא דומיא
דבית האילן לאו תחת שני סככין הוא
דכיון דחמתו מרובה דענפיו מועטין
וסכך כשר רבה עליו מהיכא תיתי
למיפסל לאו משום שני סככין איכא
דהא חד סככא הוא ולאו משום
מחבר איכא דהא צטל ליה צרוצא.
שמע מינה מהכא שמשככין על קני
הגג שקורין לט"ש אע"פ שסמוכות זו
לזו צפחות מג' כיון שחמתן מרובה
מללתן ואומר רבי דזהו השיעור
כשהקנים והאזר שצניינן צשוה
כדאמרינן (לקמן דף כג.) כוחא למעיל
כאסתרא מלתת וצעוד שהן הכסוי
והקנים צשוה אין צריך לנענע אבל
אם הקנים רבה ונטל אחת מצניינא.
וכל לשון חבטה שצ"ש לם לשון השפלה
והמפרש חבטה תלישה או שלישה
טועה דאי מחובר הוא מאי אהני ואי
תלוש הוא הא קמי או קלצן מכלל
דרישא מחוברים ועוד אי תלוש הוא
למה מרובה מחמתה אמאי לא
הלל נפלו על הסכך וגבי הדלה
עליה אמאי צעי סיכוך הרבה מהן:
אטו היכא דלא חבטן. דאיכא משום
מחבר דמצטרף סכך פסול לכשר
דאינו מעורב צניינא ולמודיה קאי
ולא צטיל: **הדלה.** הריס ופשט עליה

כעין דלית שקורין טרייל"א: **קיסוס.** עשז המתפשט מאד ושרשו
כאילן ועיקרו כאילן וקורין לו אידר"א ומתפשט ועולה על החומות:
פסולה. משום מחובר: **הידי דמי.** סיכוך הרבה מהן דמכשיר
ליה צצטיל אי דלא חבטן דלא צטיל אמאי כשרה: **הא קא מצטרף.**
ונמא מסכך במחבר ואף על פי שהוא רחוק ומובדל מרבה הוא
את הלל וצריך להיות למה מרובה מחמתה לצד מזה: **אלא**
דחבטן. דצטיל אגב כשר והוה ליה כוליה כשר: **דיעבד.** דקמי
הדלה: ה"ג שסיהן כשירוס הידי דמי כגון שהתחתונה חמתה
מרובה מלמה ועליונה למה מרובה מחמתה וקיימא עליונה
בתוך עשרים שמהן פסולות ה"ד כגון דתרוייהו למה מרובה
מחמתן וקיימא עליונה למעלה מ' תחתונה כשרה ועליונה פסולה
היכי

א) לקמן י"ה טז
ב) סוכה

תורה אור השלם
1. בסכת תשבו שבועת
ימים כל האזרח
בביתך יושבו בסכות:
ויקרא כג מב

הגהות הב"ח
א) תוס' ד"ה הא קא
מצטרף וכו' והאי למודיה
קאי והאי לחודיה קאי
ולא אמרינן:

לעוי רש"י
לט"ש. פסיס.
טרייל"א. גפן המוגבה על
כלונסאות.
אידר"א (יידר"א). קיסוס
(צמח מטפס).

מוסף רש"י
הדלה. טרייל"א נלע"ז
טרייל"א. ואת הקיסוס.
אידר"א נלע"ז והוא נדלה
כגון (שם). פסולה. שאין
מסכין במחבר, דאמר מר
לקמן י"ב. צאספך מגרנך
ומיקצך. בפסולת גורן ויקב
הכתוב מדבר (לקמן י"א).
ואם היה סיכוך הרבה
מהן. ומצטלן כרוב, או
שקצצן. אף לאחר שסככה
בהן, ולא אמרינן תחת
עשייתה בפסול ופסולה
(שם).

כעין דלית שקורין טרייל"א: **קיסוס.** עשז המתפשט מאד ושרשו
כאילן ועיקרו כאילן וקורין לו אידר"א ומתפשט ועולה על החומות:
פסולה. משום מחובר: **הידי דמי.** סיכוך הרבה מהן דמכשיר
ליה צצטיל אי דלא חבטן דלא צטיל אמאי כשרה: **הא קא מצטרף.**
ונמא מסכך במחבר ואף על פי שהוא רחוק ומובדל מרבה הוא
את הלל וצריך להיות למה מרובה מחמתה לצד מזה: **אלא**
דחבטן. דצטיל אגב כשר והוה ליה כוליה כשר: **דיעבד.** דקמי
הדלה: ה"ג שסיהן כשירוס הידי דמי כגון שהתחתונה חמתה
מרובה מלמה ועליונה למה מרובה מחמתה וקיימא עליונה
בתוך עשרים שמהן פסולות ה"ד כגון דתרוייהו למה מרובה
מחמתן וקיימא עליונה למעלה מ' תחתונה כשרה ועליונה פסולה
היכי

כעין דלית שקורין טרייל"א: **קיסוס.** עשז המתפשט מאד ושרשו
כאילן ועיקרו כאילן וקורין לו אידר"א ומתפשט ועולה על החומות:
פסולה. משום מחובר: **הידי דמי.** סיכוך הרבה מהן דמכשיר
ליה צצטיל אי דלא חבטן דלא צטיל אמאי כשרה: **הא קא מצטרף.**
ונמא מסכך במחבר ואף על פי שהוא רחוק ומובדל מרבה הוא
את הלל וצריך להיות למה מרובה מחמתה לצד מזה: **אלא**
דחבטן. דצטיל אגב כשר והוה ליה כוליה כשר: **דיעבד.** דקמי
הדלה: ה"ג שסיהן כשירוס הידי דמי כגון שהתחתונה חמתה
מרובה מלמה ועליונה למה מרובה מחמתה וקיימא עליונה
בתוך עשרים שמהן פסולות ה"ד כגון דתרוייהו למה מרובה
מחמתן וקיימא עליונה למעלה מ' תחתונה כשרה ועליונה פסולה
היכי

אמר

כעין דלית שקורין טרייל"א: **קיסוס.** עשז המתפשט מאד ושרשו
כאילן ועיקרו כאילן וקורין לו אידר"א ומתפשט ועולה על החומות:
פסולה. משום מחובר: **הידי דמי.** סיכוך הרבה מהן דמכשיר
ליה צצטיל אי דלא חבטן דלא צטיל אמאי כשרה: **הא קא מצטרף.**
ונמא מסכך במחבר ואף על פי שהוא רחוק ומובדל מרבה הוא
את הלל וצריך להיות למה מרובה מחמתה לצד מזה: **אלא**
דחבטן. דצטיל אגב כשר והוה ליה כוליה כשר: **דיעבד.** דקמי
הדלה: ה"ג שסיהן כשירוס הידי דמי כגון שהתחתונה חמתה
מרובה מלמה ועליונה למה מרובה מחמתה וקיימא עליונה
בתוך עשרים שמהן פסולות ה"ד כגון דתרוייהו למה מרובה
מחמתן וקיימא עליונה למעלה מ' תחתונה כשרה ועליונה פסולה
היכי

כעין דלית שקורין טרייל"א: **קיסוס.** עשז המתפשט מאד ושרשו
כאילן ועיקרו כאילן וקורין לו אידר"א ומתפשט ועולה על החומות:
פסולה. משום מחובר: **הידי דמי.** סיכוך הרבה מהן דמכשיר
ליה צצטיל אי דלא חבטן דלא צטיל אמאי כשרה: **הא קא מצטרף.**
ונמא מסכך במחבר ואף על פי שהוא רחוק ומובדל מרבה הוא
את הלל וצריך להיות למה מרובה מחמתה לצד מזה: **אלא**
דחבטן. דצטיל אגב כשר והוה ליה כוליה כשר: **דיעבד.** דקמי
הדלה: ה"ג שסיהן כשירוס הידי דמי כגון שהתחתונה חמתה
מרובה מלמה ועליונה למה מרובה מחמתה וקיימא עליונה
בתוך עשרים שמהן פסולות ה"ד כגון דתרוייהו למה מרובה
מחמתן וקיימא עליונה למעלה מ' תחתונה כשרה ועליונה פסולה
היכי

כעין דלית שקורין טרייל"א: **קיסוס.** עשז המתפשט מאד ושרשו
כאילן ועיקרו כאילן וקורין לו אידר"א ומתפשט ועולה על החומות:
פסולה. משום מחובר: **הידי דמי.** סיכוך הרבה מהן דמכשיר
ליה צצטיל אי דלא חבטן דלא צטיל אמאי כשרה: **הא קא מצטרף.**
ונמא מסכך במחבר ואף על פי שהוא רחוק ומובדל מרבה הוא
את הלל וצריך להיות למה מרובה מחמתה לצד מזה: **אלא**
דחבטן. דצטיל אגב כשר והוה ליה כוליה כשר: **דיעבד.** דקמי
הדלה: ה"ג שסיהן כשירוס הידי דמי כגון שהתחתונה חמתה
מרובה מלמה ועליונה למה מרובה מחמתה וקיימא עליונה
בתוך עשרים שמהן פסולות ה"ד כגון דתרוייהו למה מרובה
מחמתן וקיימא עליונה למעלה מ' תחתונה כשרה ועליונה פסולה
היכי

כעין דלית שקורין טרייל"א: **קיסוס.** עשז המתפשט מאד ושרשו
כאילן ועיקרו כאילן וקורין לו אידר"א ומתפשט ועולה על החומות:
פסולה. משום מחובר: **הידי דמי.** סיכוך הרבה מהן דמכשיר
ליה צצטיל אי דלא חבטן דלא צטיל אמאי כשרה: **הא קא מצטרף.**
ונמא מסכך במחבר ואף על פי שהוא רחוק ומובדל מרבה הוא
את הלל וצריך להיות למה מרובה מחמתה לצד מזה: **אלא**
דחבטן. דצטיל אגב כשר והוה ליה כוליה כשר: **דיעבד.** דקמי
הדלה: ה"ג שסיהן כשירוס הידי דמי כגון שהתחתונה חמתה
מרובה מלמה ועליונה למה מרובה מחמתה וקיימא עליונה
בתוך עשרים שמהן פסולות ה"ד כגון דתרוייהו למה מרובה
מחמתן וקיימא עליונה למעלה מ' תחתונה כשרה ועליונה פסולה
היכי